

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2015

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ (ΙΙ) ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Μάθημα : Ψηφιακά Ηλεκτρονικά ΘΚ ΙΙ (155)
Ημερομηνία : Πέμπτη, 28 Μαΐου 2015
Ώρα εξέτασης : 08:00 - 10:30

Επιτρεπόμενη διάρκεια γραπτού 2, 5 ώρες (150 λεπτά)

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΙΚΟΣΙ (20) ΣΕΛΙΔΕΣ ΚΑΙ ΤΡΙΑ (3) ΜΕΡΗ (Α΄, Β΄ ΚΑΙ Γ΄)

ΟΔΗΓΙΕΣ:

1. Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.
2. Οι ερωτήσεις να απαντηθούν στο εξεταστικό δοκίμιο.
3. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.
4. Τα σχεδιαγράμματα μπορούν να σχεδιαστούν με μολύβι.
5. Επιτρέπεται η χρήση μη προγραμματιζόμενης υπολογιστικής μηχανής.
6. Στο τέλος του εξεταστικού δοκιμίου δίνεται τυπολόγιο.

ΜΕΡΟΣ Α΄ - Το μέρος Α΄ αποτελείται από δώδεκα (12) ερωτήσεις. Κάθε ορθή απάντηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες.

1. (α) Τι εννοούμε με τον όρο “καθυστέρηση διάδοσης” μιας λογικής οικογένειας;

.....
.....
.....
.....
.....

(β) Να αναφέρετε δύο πλεονεκτήματα της λογικής οικογένειας CMOS σε σύγκριση με τη λογική οικογένεια TTL.

.....
.....
.....
.....

2. (α) Να αναφέρετε τη διαφορά του σύγχρονου από τον ασύγχρονο απαριθμητή.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(β) Να υπολογίσετε το μέγιστο μέτρο απαριθμητή με 7 Φλιπ Φλοπ.

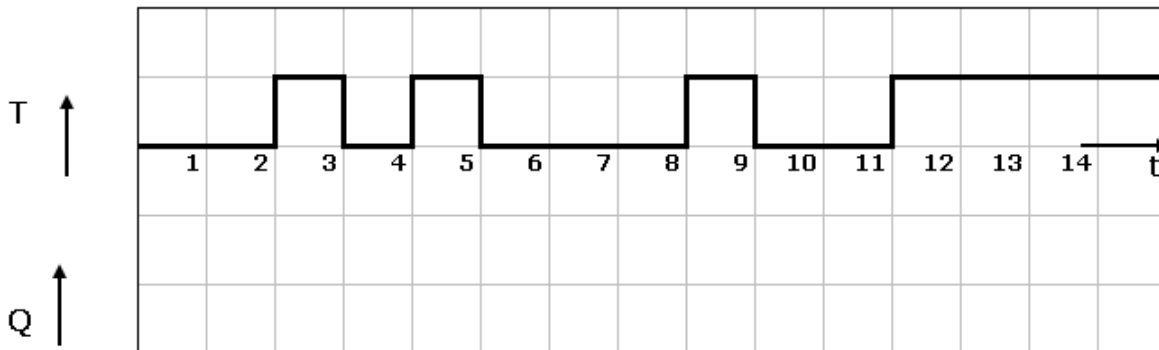
.....
.....

3. (α) Να αναφέρετε τη διαφορά του επαναδιεγειρόμενου από το μη επαναδιεγειρόμενο μονοσταθί πολυδονητή.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

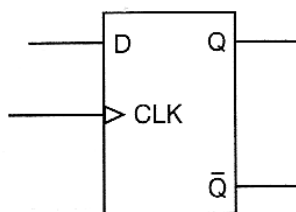
(β) Μη επαναδιεγερόμενος μονοσταθής πολυδονητής διεγείρεται στα θετικά μέτωπα των παλμών διέγερσης και έχει χρόνο βολής 4ms. Η σταθερή κατάσταση του πολυδονητή είναι το λογικό 0.

Να σχεδιάσετε στο σχήμα 1 το χρονικό διάγραμμα της εξόδου Q του πολυδονητή.

Σχήμα 1

4. (α) Με τη χρήση του D Φλιπ Φλοπ του σχήματος 2, να σχεδιάσετε ένα καταχωρητή 4-bit με διαδοχική είσοδο και παράλληλη έξοδο.

Σχήμα 2

(β) Να αναφέρετε ποιο τύπο καταχωρητή θα χρησιμοποιούσατε για να μετατρέψετε ένα παράλληλο σήμα σε σειριακό.

.....
 .....

5. (α) Να περιγράψετε πως θα μετατρέψετε το κύκλωμα ενός κυκλικού ολισθητή σε απαριθμητή Τζόνσον.

.....

.....

.....

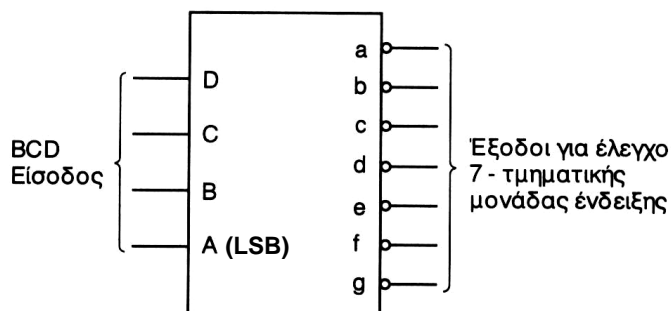
.....

.....

.....

(β) Να υπολογίσετε τη συχνότητα των παλμών στην έξοδο των Φλιπ Φλοπ απαριθμητή Τζόνσον 6-bit αν η συχνότητα του ωρολογίου (CLK) είναι 600 kHz.

6. (α) Στο σχήμα 3 δίνεται το σύμβολο του αποκωδικοποιητή από τον κώδικα BCD στον κώδικα που ελέγχει ενδείκτη 7-τμημάτων με τις εξόδους ενεργές στο λογικό 0. Να δώσετε την λογική κατάσταση των εξόδων του αποκωδικοποιητή, αν στην είσοδο του εφαρμόζεται ο κώδικας DCBA = 0100.

Σχήμα 3

a = ...   b = ...   c = ...   d = ...   e = ...

f = ...   g = ...

(β) Να αναφέρετε γιατί στα ψηφιακά ρολόγια χεριού προτιμούνται οι οθόνες υγρών κρυστάλλων (LCD).

.....

.....

.....

.....

.....

7. Ασταθής πολυδονητής παράγει παλμούς με συχνότητα $f = 5 \text{ kHz}$ και κύκλο δράσης $d = 40\%$. Να υπολογίσετε:

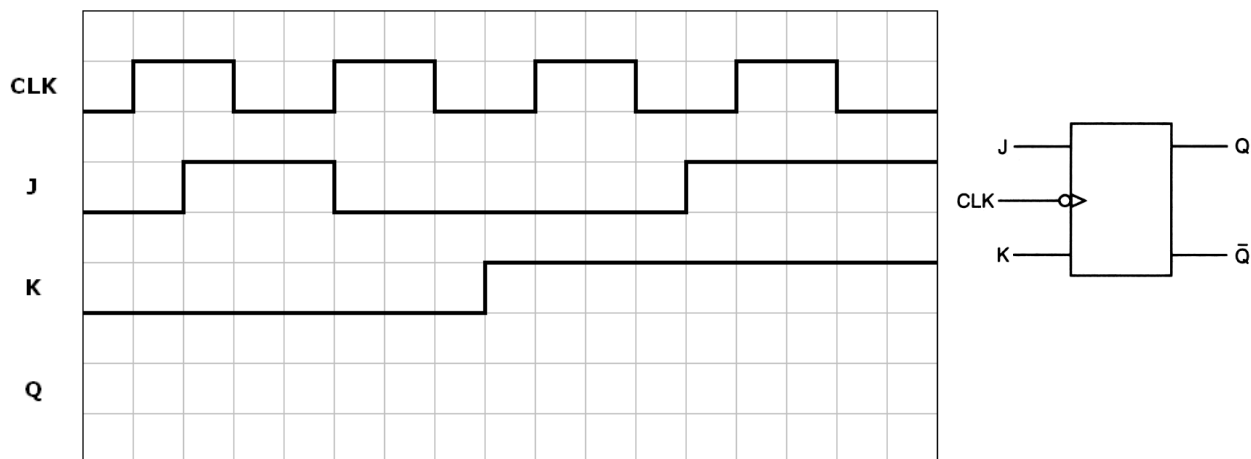
(α) Την περίοδο T των παλμών.

$T = \dots\dots\dots$

(β) Το t_H των παλμών.

$t_H = \dots\dots\dots$

8. Στο σχήμα 4 δίνεται το λογικό σύμβολο και τα χρονικά διαγράμματα εισόδου σύγχρονου JK Φλιπ Φλοπ που χρονίζεται στα αρνητικά μέτωπα των παλμών του ωρολογίου CLK. Να σχεδιάσετε το χρονικό διάγραμμα της εξόδου Q του Φλιπ Φλοπ. Η αρχική κατάσταση της εξόδου Q του Φλιπ Φλοπ είναι το λογικό 0 (RESET).

Σχήμα 4

9. (α) Να αναφέρετε τι είναι το ψηφίο ισοτιμίας και σε τι χρησιμεύει.

.....
.....
.....
.....
.....

(β) Κύκλωμα παραγωγής μονού ψηφίου ισοτιμίας δέχεται τους πιο κάτω κώδικες BCD:

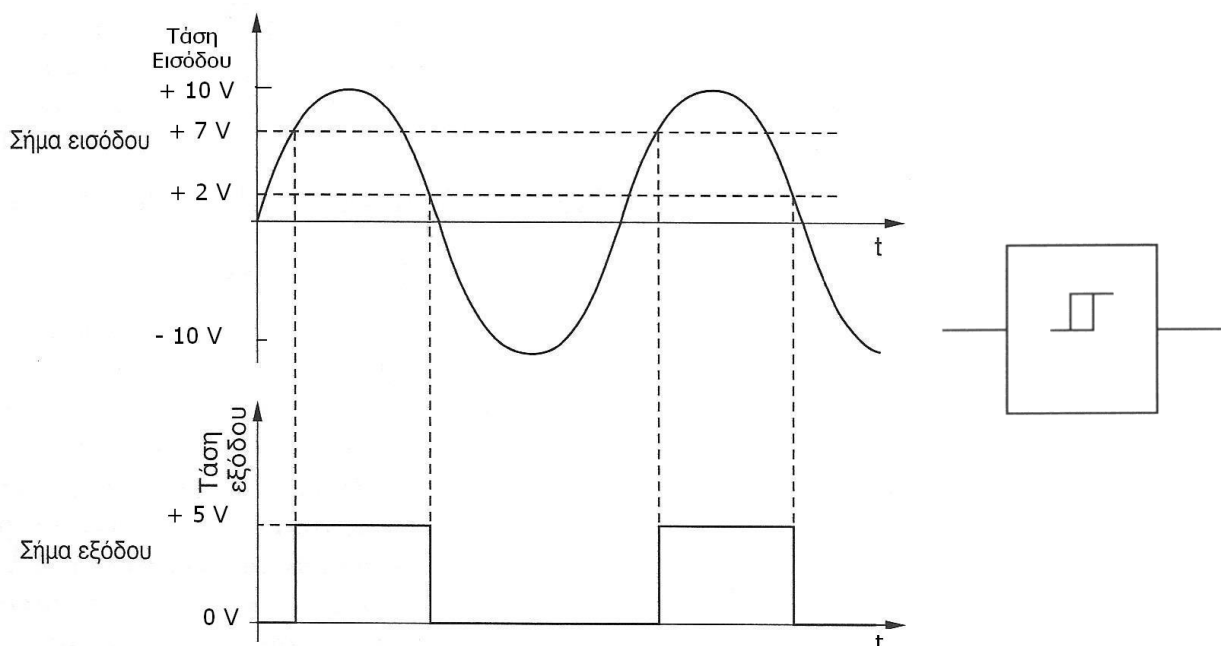
(1) 1100   (2) 1000

Να δώσετε το μονό ψηφίο ισοτιμίας για κάθε κώδικα:

(1) .....

(2) .....

10. Στο σχήμα 5 δίνεται το σύμβολο και τα σήματα εισόδου και εξόδου κυκλώματος σκανδάλης Σμιτ.

Σχήμα 5

(α) Να περιγράψετε την αρχή λειτουργίας του κυκλώματος σκανδάλης Σμιτ.

.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
(β) Να υπολογίσετε την υστέρηση του κυκλώματος.

.....
.....
11. Στο μέρος (α) και (β) να επιλέξετε τη σωστή απάντηση.

(α) Το μέτρο ενός απαριθμητή ορίζεται ως:

- (1) Ο κώδικας αρίθμησης του
  - (2) Η συχνότητα του ωρολογίου (CLOCK) που εφαρμόζεται στην είσοδο του.
  - (3) Ο αριθμός των Φλιπ Φλοπ από τα οποία αποτελείται.
  - (4) Ο αριθμός των διαφορετικών λογικών καταστάσεων που μπορούν να πάρουν οι έξοδοι του.
- .....

(β) Απαριθμητής με μέτρο 32 αποτελείται από:

- (1) 32 Φλιπ Φλοπ
  - (2) 16 Φλιπ Φλοπ
  - (3) 5 Φλιπ Φλοπ
  - (4) 4 Φλιπ Φλοπ
- .....

12. Στο μέρος (α) και (β) να επιλέξετε τη σωστή απάντηση.

(α) Για να φορτωθεί πλήρως μια πληροφορία των 4-bit σε έναν καταχωρητή με διαδοχική είσοδο και απαιτούνται:

- (1) Ένα (1) χρονικός παλμός ωρολογίου (CLK)
  - (2) Τέσσερις (4) χρονικοί παλμοί ωρολογίου (CLK)
  - (3) Οκτώ (8) χρονικοί παλμοί ωρολογίου (CLK)
  - (4) Δεκαέξι (16) χρονικοί παλμοί ωρολογίου (CLK)
  - (5) Κανένas χρονικός παλμός. Τα δεδομένα φορτώνονται αυτόματα.
- .....

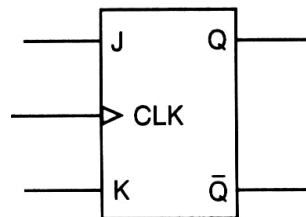
(β) Ο χρόνος που απαιτείται για μια μετατροπή αναλογικού σήματος σε ψηφιακό από μετατροπέα διαδοχικών προσεγγίσεων 4-bit ισούται με:

- (1) Ένα (1) χρονικό παλμό
- (2) Δύο (2) χρονικούς παλμούς
- (3) Τέσσερις (4) χρονικούς παλμούς
- (4) Οκτώ (8) χρονικούς παλμούς
- (5) Άμεσα, αφού η μετατροπή είναι ταυτόχρονη με την εφαρμογή του αναλογικού σήματος στην είσοδο του μετατροπέα.

.....

ΜΕΡΟΣ Β΄ - Το μέρος Β΄ αποτελείται από τέσσερις (4) ερωτήσεις. Κάθε ορθή απάντηση βαθμολογείται με οκτώ (8) μονάδες.

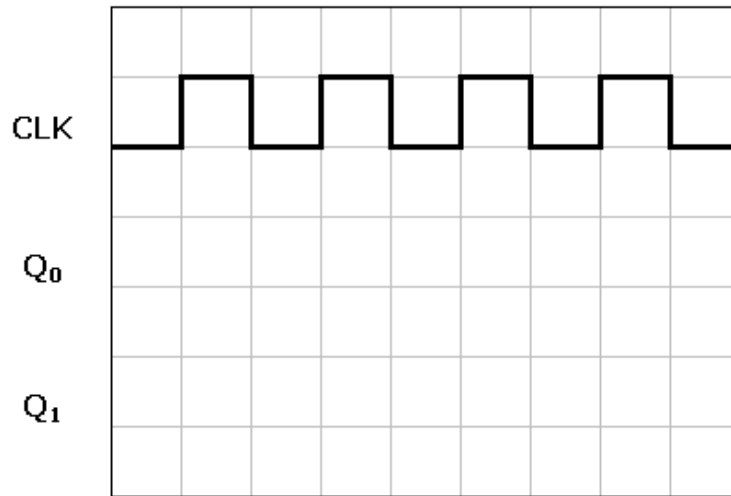
13. (α) Να σχεδιάσετε το κύκλωμα ασύγχρονου δυαδικού απαριθμητή 2-bit που μετρά προς τα κάτω με τη χρήση του JK Φλιπ Φλοπ του σχήματος 6.

Σχήμα 6

- (β) Στο σχήμα 7 δίνονται οι ωρολογιακοί παλμοί CLK που εφαρμόζονται στην είσοδο ασύγχρονου δυαδικού απαριθμητή 2-bit που μετρά προς τα κάτω. Να σχεδιάσετε τα χρονικά διαγράμματα των εξόδων Q_0 και Q_1 του απαριθμητή. Η αρχική του κατάσταση είναι η RESET.

Σχήμα 7

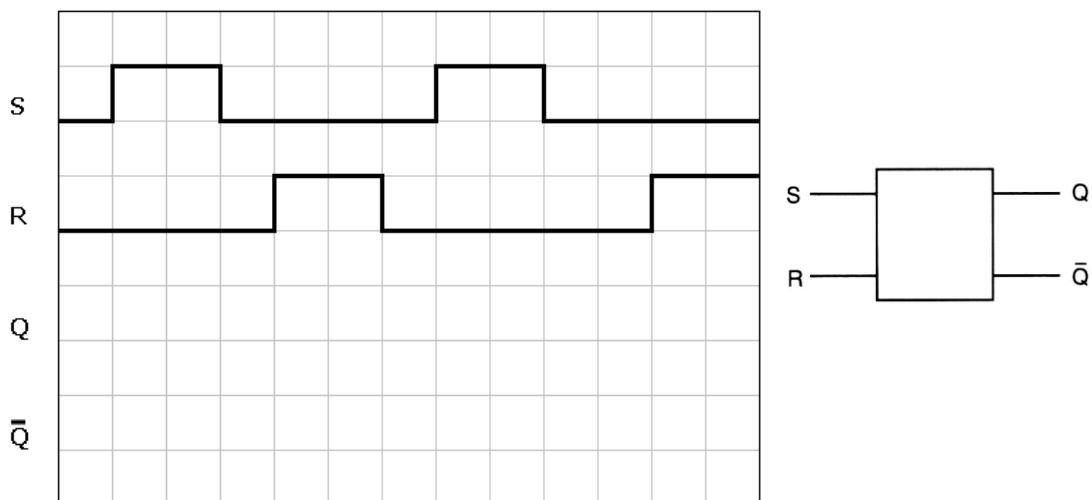
- (γ) Αν η συχνότητα του ωρολογίου CLK είναι 1 kHz να υπολογίσετε τη συχνότητα στις εξόδους Q_0 και Q_1 του απαριθμητή.

$$f_{Q_0} = \dots\dots\dots$$

$$f_{Q_1} = \dots\dots\dots$$

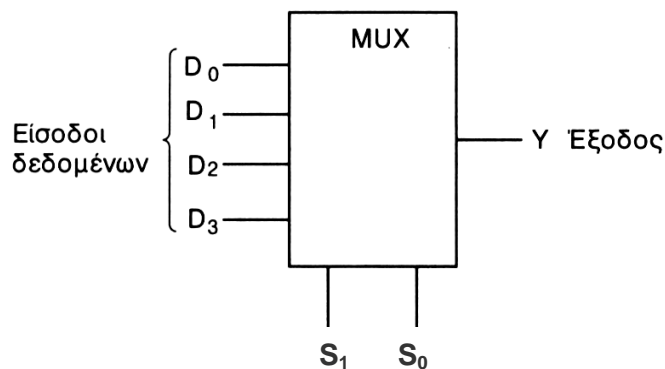
14. (α) Να σχεδιάσετε το λογικό κύκλωμα ασύγχρονου SR Φλιπ Φλοπ με πύλες NOR.

- (β) Στο σχήμα 8 δίνεται το σύμβολο και τα χρονικά διαγράμματα των εισόδων ασύγχρονου NOR Φλιπ Φλοπ. Να σχεδιάσετε τα χρονικά διαγράμματα των εξόδων Q και $\bar{Q}$ του Φλιπ Φλοπ.

Σχήμα 8

15. Στο σχήμα 9 δίνεται το λογικό σύμβολο πολυπλέκτη με 4 γραμμές εισόδου δεδομένων και δύο γραμμές επιλογής εισόδου S_0 και S_1 .

Σχήμα 9

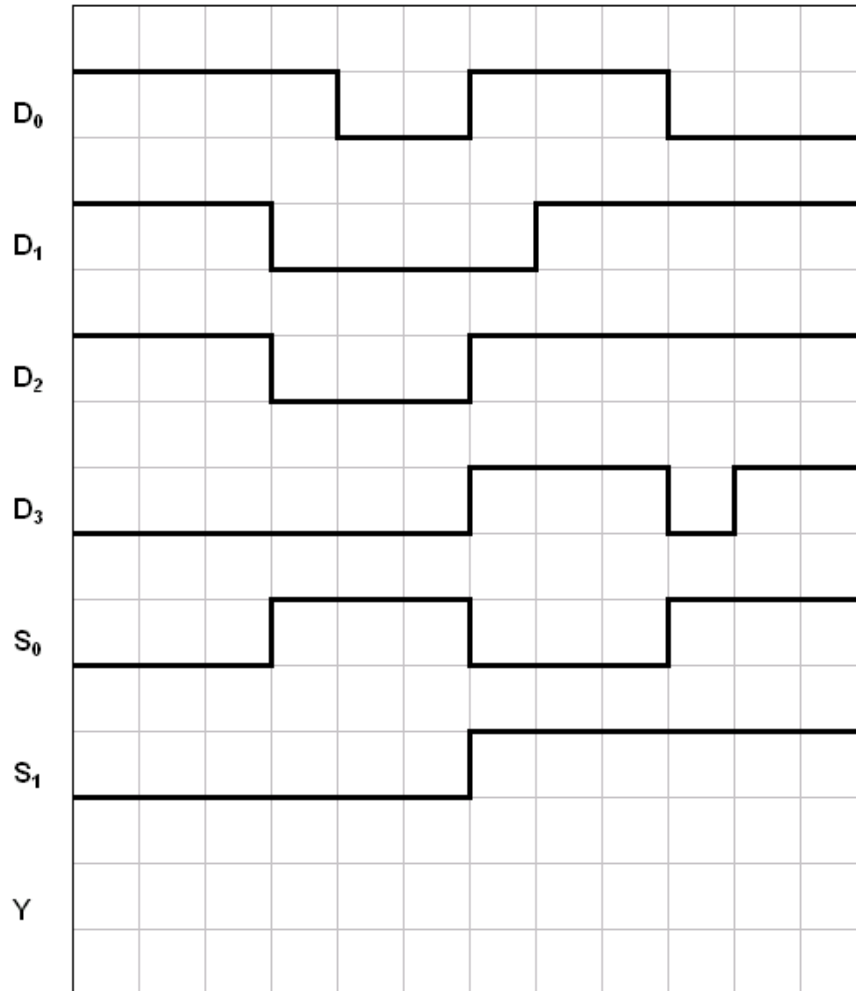
- (α) Να συμπληρώσετε τον Πίνακα Αληθείας του πιο πάνω πολυπλέκτη.

Είσοδοι		Έξοδος
S_1	S_0	Y

(β) Να γράψετε τη λογική συνάρτηση της εξόδου Y του πολυπλέκτη.

$Y = \dots\dots\dots$

(γ) Στο σχήμα 10 δίνονται τα χρονικά διαγράμματα των εισόδων πολυπλέκτη με 4 γραμμές εισόδου δεδομένων και δύο γραμμές επιλογής εισόδου S_0 και S_1 . Να σχεδιάσετε το λογικό διάγραμμα της εξόδου Y του πολυπλέκτη.

Σχήμα 10

16. Στο σχήμα 11 δίνεται το λογικό σύμβολο και ο πίνακας αληθείας αποκωδικοποιητή 2-bit σε 4 γραμμές με τις εξόδους ενεργές στο λογικό 0.

Είσοδοι		Έξοδοι			
A_1	A_0	Y_3	Y_2	Y_1	Y_0
0	0	1	1	1	0
0	1	1	1	0	1
1	0	1	0	1	1
1	1	0	1	1	1

Σχήμα 11

(α) Να δώσετε τις λογικές συναρτήσεις των τεσσάρων εξόδων του αποκωδικοποιητή.

$Y_0 = \dots\dots\dots$

$Y_1 = \dots\dots\dots$

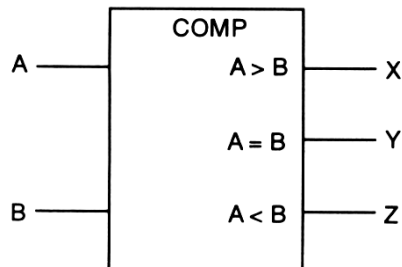
$Y_2 = \dots\dots\dots$

$Y_3 = \dots\dots\dots$

(β) Να σχεδιάσετε το λογικό κύκλωμα του πιο πάνω αποκωδικοποιητή.

ΜΕΡΟΣ Γ΄ - Το μέρος Γ΄ αποτελείται από δύο (2) ερωτήσεις. Κάθε ορθή απάντηση βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες.

17. Στο σχήμα 12 δίνεται το λογικό σύμβολο του ψηφιακού συγκριτή που συγκρίνει δύο αριθμούς του 1-bit.

Σχήμα 12

(α) Να συμπληρώσετε τον πίνακα αληθείας του πιο πάνω συγκριτή.

ΕΙΣΟΔΟΙ		ΕΞΟΔΟΙ		
A	B	X	Y	Z

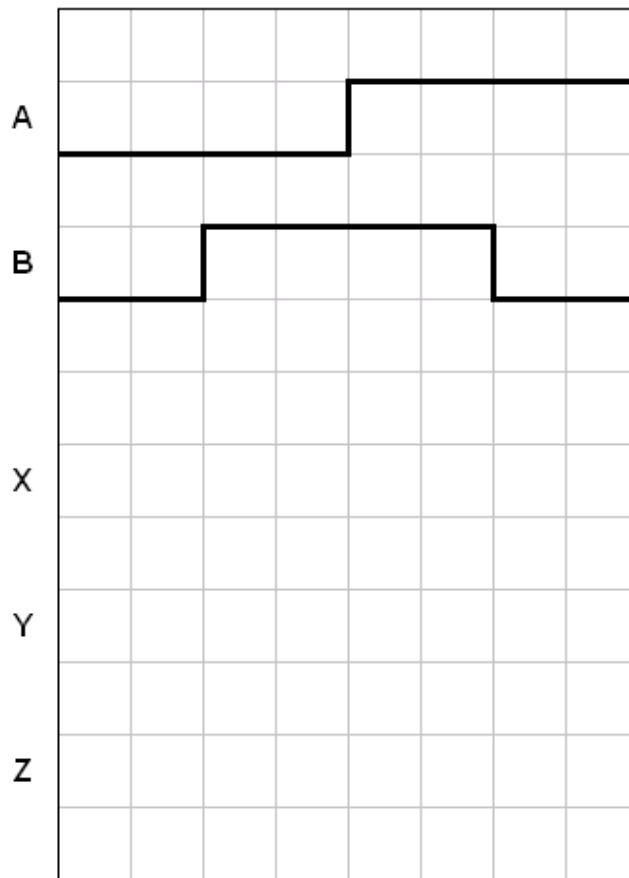
(β) Να δώσετε τις λογικές συναρτήσεις των εξόδων του.

X = ...

Y = ...

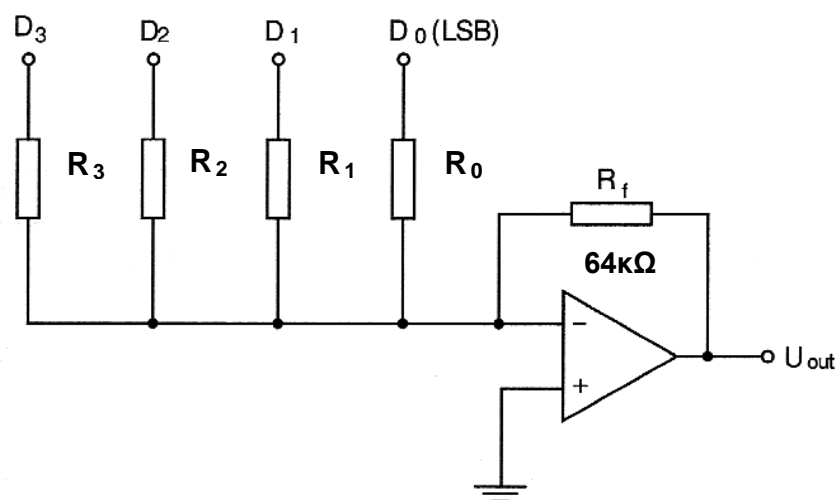
Z = ...

- (γ) Στο σχήμα 13 δίνονται τα χρονικά διαγράμματα των εισόδων του συγκριτή. Να σχεδιάσετε τα χρονικά διαγράμματα των τριών εξόδων του.

Σχήμα 13

18. Στο σχήμα 14 δίνεται το κύκλωμα μετατροπέα ψηφιακού σήματος σε αναλογικό με αντιστάσεις σταθμισμένες στο δυαδικό σύστημα και το ψηφιακό σήμα εισόδου. Για τη λογική κατάσταση εισόδου $D_3D_2D_1D_0 = 0001$ ο μετατροπέας δίνει στην έξοδο του τάση $U_{out} = -1 \text{ V}$.

Σχήμα 14

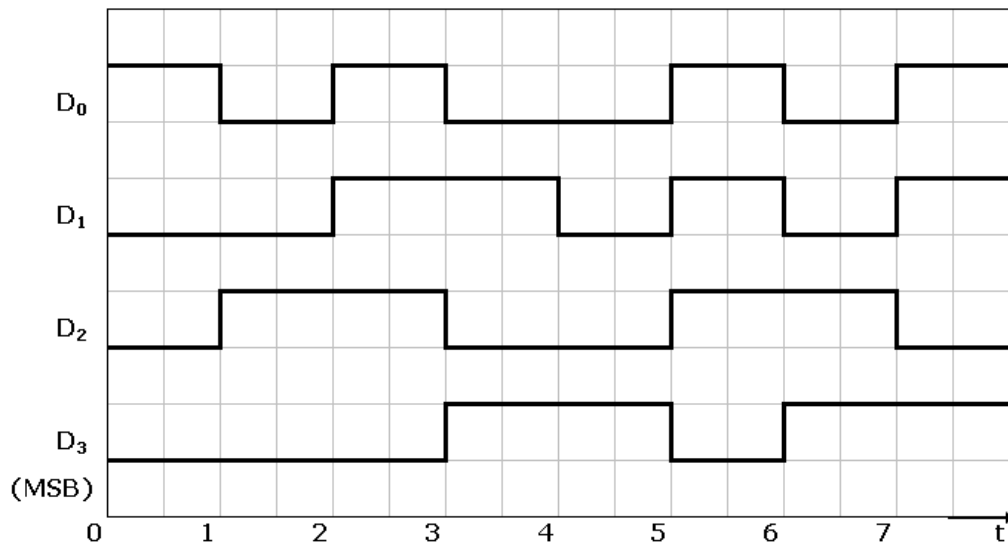
(α) Αν η αντίσταση $R_3 = 40 \text{ k}\Omega$ να υπολογίσετε τις τιμές των αντιστάσεων R_0 , R_1 και R_2 .

$R_0 = \dots\dots\dots$

$R_1 = \dots\dots\dots$

$R_2 = \dots\dots\dots$

(β) Στο σχήμα 15 δίνεται το ψηφιακό σήμα που εφαρμόζεται στην εισόδου του πιο πάνω μετατροπέα.

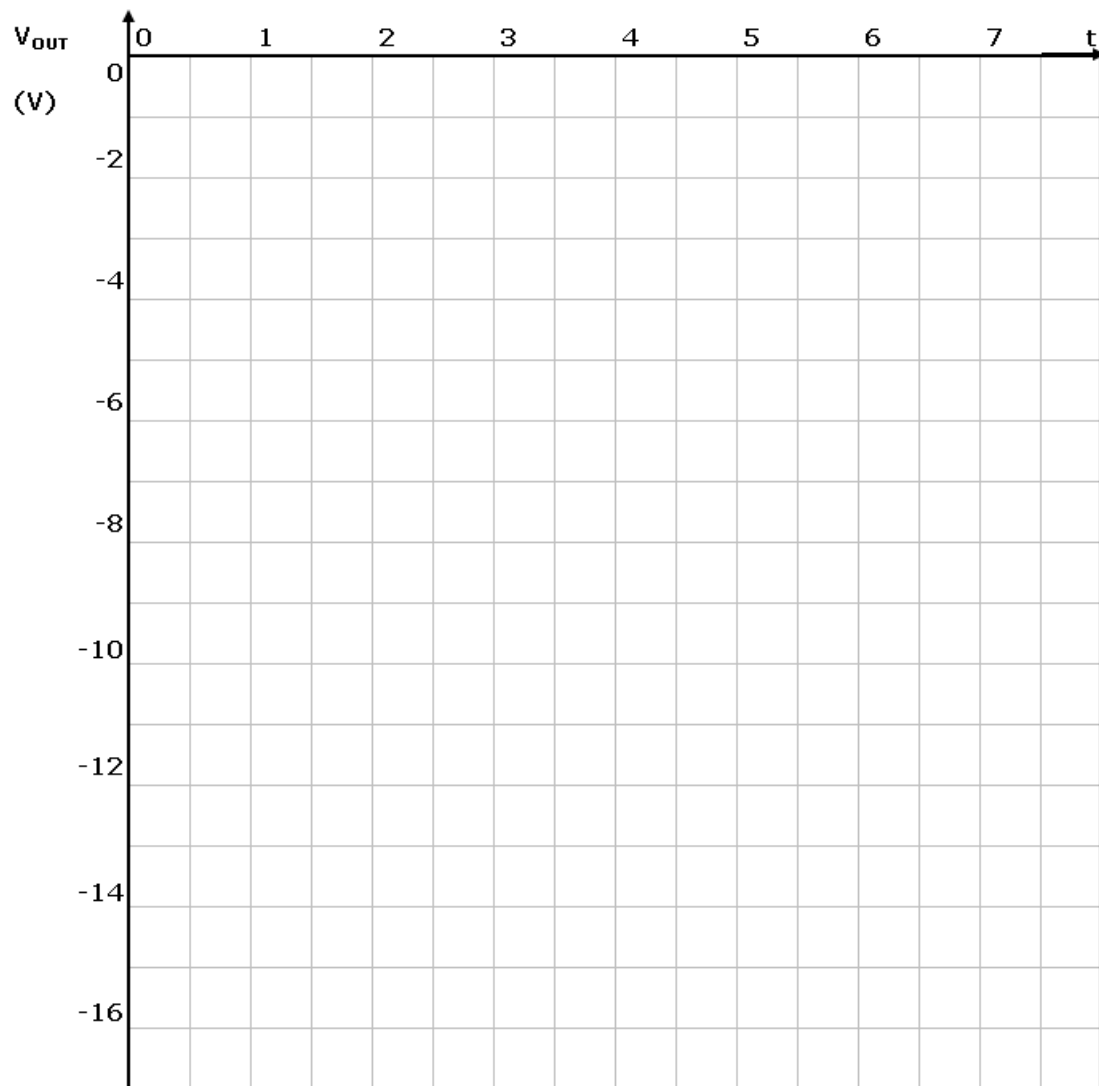

Σχήμα 15

Να συμπληρώσετε τον πίνακα με τις τιμές του ψηφιακού σήματος εισόδου και του αναλογικού σήματος εξόδου του μετατροπέα.

Α/Α	ΕΙΣΟΔΟΣ				ΕΞΟΔΟΣ
	D_3	D_2	D_1	D_0	$U_{out} \text{ (V)}$
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					

(γ) Στο σχήμα 16 να σχεδιάσετε το αναλογικό σήμα εξόδου.

Σχήμα 16

----- Τέλος Εξέτασης -----

ΠΡΟΧΕΙΡΟ

ΤΥΠΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ	
ΑΛΓΕΒΡΑ ΤΟΥ ΜΠΟΥΛ (BOOLE)	
Αξίωμα της αντιμετάθεσης	$A + B = B + A$ $A \cdot B = B \cdot A$
Αξίωμα του προσεταιρισμού	$A \cdot B \cdot C = (A \cdot B) \cdot C = A \cdot (B \cdot C)$ $A + B + C = (A + B) + C = A + (B + C)$
Αξίωμα του επιμερισμού	$A \cdot (B + C) = A \cdot B + A \cdot C$
Κανόνες της άλγεβρας Boole	$A + 0 = A$ $A + 1 = 1$ $A \cdot 0 = 0$ $A \cdot 1 = A$ $A + A = A$ $A + \bar{A} = 1$ $A \cdot A = A$ $A \cdot \bar{A} = 0$ $\bar{\bar{A}} = A$ $A + AB = A$ $A + \bar{A}B = A + B$ $(A + B) \cdot (A + C) = A + B \cdot C$
Θεώρημα Ντε Μόργαν (De Morgan)	$\overline{A + B} = \bar{A} \cdot \bar{B}$ $\overline{A \cdot B} = \bar{A} + \bar{B}$
ΛΟΓΙΚΕΣ ΠΥΛΕΣ	
Πύλη AND	$Y = A \cdot B$
Πύλη OR	$Y = A + B$
Πύλη NOT	$Y = \bar{A}$
Πύλη NAND	$Y = \overline{A \cdot B}$
Πύλη NOR	$Y = \overline{A + B}$
Πύλη EXLUCIVE OR	$Y = A \oplus B$
Πύλη EXCLUSIVE NOR	$Y = \overline{A \oplus B}$
ΠΟΛΥΔΟΝΗΤΕΣ	
Κύκλος Δράσης	$d = \frac{t_H}{T} \times 100\%$

ΑΠΑΡΙΘΜΗΤΕΣ	
Μέγιστο μέτρο απαριθμητή	$max MOD = 2^v$
Μέγιστη συχνότητα αρίθμησης ασύγχρονου απαριθμητή	$f_{max} = \frac{1}{vt_p}$
Συχνότητα παλμών στην έξοδο που δίνει το περισσότερο σημαντικό ψηφίο απαριθμητή με μέτρο N	$f = \frac{f_{CLK}}{N}$
ΚΑΤΑΧΩΡΗΤΕΣ	
Συχνότητα κυκλικού απαριθμητή	$f_Q = \frac{1}{N} f_{CLK}$
Συχνότητα απαριθμητή Τζόνσον (Johnson)	$f_Q = \frac{1}{2N} f_{CLK}$
ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΙΣ D/A	
Μετατροπέας D/A με σταθμισμένες αντιστάσεις και τελεστικό ενισχυτή	$U_{out} = -U_{in} \frac{R_f}{8R} (8D_3 + 4D_2 + 2D_1 + D_0)$
Μετατροπείς D/A με κλιμακωτό δίκτυο αντιστάσεων και τελεστικό ενισχυτή	$U_{out} = -U_{in} \frac{R_f}{2R} (D_3 + \frac{1}{2} D_2 + \frac{1}{4} D_1 + \frac{1}{8} D_0)$
	$U_{out} = \frac{U_{in}}{2} (D_3 + \frac{1}{2} D_2 + \frac{1}{4} D_1 + \frac{1}{8} D_0)$
Ανάλυση	$\frac{FS}{2^N - 1}$
Ανάλυση %	$\frac{1}{2^N - 1} 100\%$